

Hayal edelim: Türkiye ile Ermenistan okullarında aynı tarih kitabı okutuluyor!

SAHAG GÜRYAN

dv International (Alman Yetişkin Eğitimi Derneği) Erişkin Eğitim Derneği), Anadolu Kültür (Türkiye), Hazarşen Etnolojik Çalışmalar Merkezi (Ermenistan) ve Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD) ortaklığıyla yürütülen 'Ermenistan-Türkiye Uzlaşım Sürecine Katkı Olarak Yetişkin Eğitimi ve Sözlü Tarih Çalışması' projesi 6 Şubat Cumartesi günü düzenlenen bir basın toplantısıyla tanıtıldı. Toplantıya projenin yöneticileri, Sabancı Üniversitesi'nden Dr. Leyla Neyzi, Yerevan Bilimler Akademisi'nden Dr. Hranuş Kharatyan Arakelyan, dv International'dan Matthias Klingenberg ve Almanya Konsolosluğu'ndan Joachim Hecker katıldı.

Geçmiş, hâlâ belleklerde

Sözlü tarihin, bellek üzerinde çalışan bir metodoloji olduğu

nu, ve arşive bağlı tarih anlayışına alternatif olarak görülebileceğini açıklayan Doç. Dr. Leyla Neyzi, Türkiye'de ve Ermenistan'da çeşitli toplumsal cinsiyetlerden, sınıflardan, farklı ortamlarda ve kuşaklardan gelen kişilerle görüşmeler yapıldığını, bu sayede yüz yıllık bir tarihin dile geldiğini ifade etti. Mülakatların bir kitap halinde yayımlanacağını kaydeden Neyzi, "Böylece, ailelerin yaşam öyküleri bir araya getirilecek ve bu yaşam öyküleri birbirleriyle konuşmuş olacak" dedi. Proje vesilesiyle edildiği gözlemleri aktaran Neyzi, kamusal alanda 'Ermeni Soru-

nu'nun susturulmasına rağmen aile içi bellekte katliamın anılarının aktarıldığına dikkat çekti. Neyzi, bellek çalışmalarında 'post-memory' olarak adlandırılan ve 'sonradan oluşan bellek' olarak Türkçeye aktarılabilecek olan durumu şöyle izah etti: "Görüşüklerimiz katliamın tanıkları değil, onlar artık yaşamıyor, ama buna rağmen anılar hâlâ canlı. Çok acılı, çok hüznümlü öyküler dinledik. Ermenilerin artık o bölgelerde yaşamıyor olmalarının büyük bir kayıp olduğunu söylüyorlar ve ciddi bir nostalji duygusu var. Bu insanlar geçmişte hâlâ hissediyorlar,

geçmiş bir bakıma hâlâ onlarla mevcut."

"Türkler ve Ermeniler birbirlerini anlayacak"

Hranuş Arakelyan ise Ermenistan toplumunun temsilcilerinin Türkler hakkındaki düşüncelerini anlamayı hedeflediklerini söyledi. "Katliamdan sağ kurtulanlarla ve sonraki ku-

şaklarla görüşerek katliamla ilgili anılarını öğrenmeye, anlamaya çalışıyoruz" diyen Arakelyan, Sovyet döneminde "Ermeni tarihi bir bakıma yasaklandığından" dolayı bu tür çalışmaların yapılmadığını ifade etti; öykülerde çok derin bir hüznün olduğunu, insanların katliamdan çok, hayatlarının sonraki bölümlerinde neler ya-

şadıklarını anlattıklarını aktardı. Projenin sonunda ortaya çıkacak olan kitabın, Türkçe, Ermenice ve İngilizce olarak, üç dilde yayımlanacağını, bu sayede de Türkler ve Ermenilerin birbirlerinin duygularını ve algılarını anlayacaklarını söyleyen Arakelyan, "Soykırım -ya da adına ne dersek diyelim- hem Türklerde hem Ermenilerde travmatik etkiler bıraktı. Kitap, travma konusunda yararlı olabilecek özellikler taşıyor" diyerek sözlerini noktaladı.

Fransa-Almanya, Türkiye-Ermenistan 'gerilim' benzerliği Almanya Konsolosluğu'nun temsilcisi olarak toplantıya katılan Hecker, Türkiye ile Ermenistan arasındaki mevcut ilişkinin, Fransa ile Almanya

arasındaki gergin dönemlerini anımsattığını belirterek "Çok hasmane bir ilişki vardı, iki taraf birbirine düşmandı ve bir yüzyıla yakın bir süre boyunca sürdürdü bu düşmanlık. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Avrupa Topluluğu'nun kurulması bu durumu değiştirdi. AB, öncelikle iki ülke arasında çıkacak olan bir savaş ihtimalini engellemeye odaklandı. Bu temelde, dünyada eşi olmayan bir başarı elde ettik: Bu başarı, küçük bir kitap; artık Almanya ve Fransa okullarında aynı tarih kitabı okutuluyor. İçeriği tamamen aynı, sadece dili farklı. Türkiye ile Ermenistan okullarında aynı tarih kitabının okutulduğunu hayal edin..." diyerek sözlerini noktaladı.

HAYCAR Marmaray'ı gezdi

HAYCAR Derneği 5 Şubat Cuma günü, Marmaray projesinin en büyük istasyonu olacak olan, arkeolojik kazılarla ünlü Yenikapı İstasyonu şantiyesine bir gezi düzenledi. 12 kişilik ekiple şantiyeyi gezen HAYCAR'lılar şantiye sorumlularından bilgi aldılar.

Dünyadaki en derin sualtı batırma tünelleriyle Avrupa ve Asya yakalarını demiryolu ile birbirine bağlayacak olan projenin Yenikapı şantiyesi istasyonunda ilkler yaşanıyor. Şantiyede kullanılan, dünyanın en büyük 'bomlu beton pompası', 50 m. yarıçaplı bir alana beton pompalayabiliyor. Pompa, Discovery Channel'da yayınlanan X-Machines (Sıradışı Ma-

kineler) programının da ilgisini çekmiş. Yakında, yine dünyadaki ilklerden olan, 60. metresinde 23 ton taşıyabilen bir kule vinç şantiyedeki yerini alacak.

Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü tarafından sürdürülen arkeolojik kazıların batı kısmındaki çalışma %90 oranında bitmiş. Roma ve Bizans dönemlerinden kalma 20 adet geminin bulunduğu antik liman bölgesinden çıkan arkeolojik buluntular itinayla inceleniyor.

Projenin tamamlanması için öngörülen 28 Mart 2012 tarihi şimdilik ütopik gözüküyor. Alman bilgiye göre, Yenikapı'daki istasyon inşaatının bitmesinin ardından arkeolojik

kazılar 3 yıl daha devam edecek.

İşçiler grevde

Bu arada, Marmaray Projesi'nin Yenikapı Şantiyesi'ndeki kazılarda çalışan işçiler çalışma şartlarının kötülüğünden yakınarak İstanbul Valiliği önünde bir eylem düzenledi. Theodosius Limanı'nda yapılan arkeolojik kazıda çalışan, taşeron Polat İnşaat'ın yaklaşık 30 işçisi, İstanbul Valisi Muammer Güler'den yardım istedi. İşçiler adına konuşan Aydın Erhan, "Günde 27,5 TL'ye çalışırken maaşlarımıza zam istedik. Bunun üzerine bazı arkadaşlarımız işten çıkarıldı ve günlük ücretlerimize 1 TL zam yapılabileceği cevabını aldık" dedi.

Vali Güler'den görüşme talebinde bulunan işçiler cevap alana kadar dağılmayacaklarını belirtti. Bunun üzerine, İstanbul Valisi Muammer Güler grup adına iki kişiyi görüşmeye kabul ederek sorunlarını dinledi.

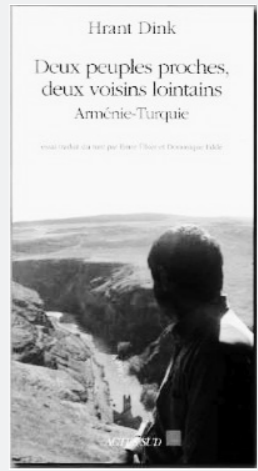

Paris'te Hrant Dink anıldı

Hrant Dink'in katledilişinin 3. yıldönümünü anmak amacıyla Paris'te Acte Sud Yayınları, 'Sınır Tanımayan Gazeteciler'(Reporters Sans Frontieres) ve 9. Bölge Belediye Başkanı Jacques Bravo'nun katılımıyla öncülü-

ğünde bir panel düzenledi. 27 Ocak Çarşamba günü açılış konuşmasını Jaques Bravo'nun yaptığı panele konuşmacı olarak Rakel Dink, Louis Carzou, Defne Gürsoy, Ali Kazancıgil ve Elsa Vidal katıldı. Konuşmacıları dinlemek

için 300 kişinin katıldığı panelde Hrant Dink'in 'İki Yakın Halk, İki Uzak Komşu' adlı kitabının Fransızca tercümesi de tanıtıldı. Konuşmasının başında, daha önce eşi Hrant Dink'in de 9. Bölge Belediye Merkezi'nde konuşma yaptığını öğrenen Rakel Dink duygularını şu sözlerle dile getirdi; "Hrant'ın burada konuştuğunu bildim. Bunu duymak benim için çok acı". Konuşmasında eşinden, ve onun barış ve kardeşlik adına izlediği

yoldan bahseden Rakel Dink, "Hrant'ın çizdiği yoldan ilerliyorum. O da bunu isterdi" şeklin-

de konuştu. Panelde ayrıca Hrant Dink'ten sonra Türkiye'deki ifade özgürlüğü konusunda yaşanan gelişmeler üzerine de tartışıldı. 'Sınır Tanımayan Gazeteciler Derneği' Genel Sekreteri

Jean-François Juilliard, düzenlenen buluşmadan onur duyduğunu belirterek, RSF'nin Hrant Dink cinayetine gerçek sorumluları ve suçlularının bulunması için adalet çağrısına devam edeceklerini söyledi.

Sargavak Levon Özpembe:

"75 yıldır kilisedeyim"

Gedikpaşa Surp Hovhannes Kilisesi'nde Ruhani Kurul Başkanı Başepiskopos Aram Ateşyan önderliğindeki ayin, muganni heyetinin 118. ve Zivartnots Korosu'nun kuruluşunun 73. yılı 7 Şubat'ta kutlandı. Sargavak Levon Özpembe de 7 Şubat Pazar günü kilise görevlisi olarak 75. yılını kutladı.

Ayinin ardından Sargavak Levon Özpembe için kilise salonunda bir yemek düzenlendi. Yemeğe, Gedikpaşa Vakfı Başkanı Harutyun Şanlı ve yönetim kurulu üyeleri ile diğer vakıf başkanları ve cemaat üyeleri katıldılar. Günün sunuculuğunu Esayan Okulu'ndan Yetişenler Derneği Başkanı Maryam Drameryan üstlendi. Yemek, Özpembe'nin çocukluğundan günümüze kadar olan fotoğraflarından oluşan bir slayt gösterisiyle başladı. Yemekte, Hagop Papazyan, Vahram Lülecian, Garo Kaprielyan ve Arşavir Büyükişman, Levon Özpembe hakkındaki duygularını dile getirdiler. Toplantı, Mesrob Ohanyan, Tatyana Bostan, Besse Kabak ve Maral Çağlıçbukçu'nun seslendirdiği şarkılarla sürdü.

KAPLUMBAĞA
Bercuhi Berberyan

Vee 300...

Yazılarının bilgisayar sıralamasında 300'ü görünce şaşırverdim birden... Ne zaman 300 oldu yahu? Daha ne zamandı Hrant'ın, bir rastlantının ardından yazdığım simetrik yazıyı beğenip de bana "Üslubunu sevdim. Sana bir köşe veririm sürekli yazar mısın burada..." dediği?

Heveslenmiş, heyecanlanmış ama epey de paniklemiştim... Nasıl her hafta başka bir konu bulup da yazacaktım... "Ama... Şey bilmem ki..." diye kekeleyince ben... "Dene" demişti "eminim, kıvrırsın, sende potansiyel var." Nasıl da ışıl ışıldı gözleri... Nasıl da keyifliydi...

Ondan çok kısa bir süre önce, benzer bir konuşma, Adalı Dergisi'nin genel yayın yönetmeni Halim Bulutoğlu'yla geçmişti aramızda. Böyle birden bire girivermişim

işte, yazma öncelikli bir hayatın içine. Haftada bir yazı Agos'a, ayda bir yazı da dergiye yazacaktım... Olabilir miydi? Oldu işte. Altı yıl olmuş. Tanırım! Dün gibi... Neler oldu, neler geçti o gündün bu güne... Kimini anmak bile istemesem de ne olaylar yaşandı. Ne yazılar yazıldı... Hiç ara vermedim...

O sıralar daha bir tek oyun yazmıştım. Yakan, nasıl bir ateş yakmışa içimde... Şimdi üç oyunum var, dördüncüsü yolda... İki kitabım var, üçüncüsü yolda... Üçyüz de yazı. Ve de saymadığım başkaları... Kimlere ulaştı sözlerim? Kimler okudu? İletiler gitti, geldi... İlişkiler kuruldu. İyice hareketlenip renklendi günlerim. Bir ara Başbakan, bir yazımdan alıntı bile yaptı bir konuşmasında, adı mı andı. Bir tuhaf oldum. Ne hissedeceğimi bilemedim.

Vay canına! Nasıl oldu bütün bunlar? Gerçekten bilemedim. Başlayınca durmadı. Hep derim ya... Söyleyecek sözü olan insanlar, yazabiliyorlarsa eğer, oluyor. Konu sıkıntısı endişeme gelince, hiç sorun olmadı. Böyle bir ülkede, böyle bir cemaatin içinde yaşayan biri için konudan bol ne var? Seçmekte zorlanır insan. Nitekim 300. yazı diye özel bir konu seçmek istedim. Seçemedim.

100. yazımda çok heyecanlanmıştım ve elim ayağım birbirine dolanmıştı, hatırlıyorum. Ama konuya anında

karar vermiş, dünyada en sevdiğim insana, kardeşime ayırmıştım yazımı. 200.süne de bi göz attım şimdi. Dünyadaki tüm sevgilere ayırmışım. Sevgililer Günü ertesine denk gelmiş. Aa... Ne rastlantı... Bu kez de öncesine denk geliyor. Ama bu konuda bir şey söylemek istemiyorum. Çünkü o günü sevmiyorum. Dünyaya sevgisizlik bu derece hâkimken, o gün yapılan her türlü tezahüratı sahate buluyorum.

Peki, ne olacak şimdi? Bakar mısınız? Bolluktan seçemiyorum. Zaten içim de pek karmakarışık bu gün. Ben masamın başındayken, şu anda yılan hikâyesine dönmüş malum mahkeme sürmekte. Bu süreç içinde nasıl olmuşa iyice semirmiş olan ünlü katilimiz de taze damat konumunda... Ağzı kulaklarında olmalı. Yine hiçbir sonuç alamayacağından emin olsam da aklım orada... Başlı başına bir konu işte.

Ya öteki malum tipin gardiyan olması meselesine ne demeli? Mehmet Ali Ağca'nın neredeyse dünya çapında bir yıldız konumuna getirilmesine? Ohhoo... Konu mu yok? Meclisteki unutulmaz kavga var... Kaybolan çocuklar var... Tekel işçileri var... Balyoz var... Bizim Patrik seçimleri var... Hatta az önce öğrendim ki Bilgi Üniversitesi Sinema Bölümü'nden bazı önemli dersler kaldırıl-